PLVTARCHI CHAERONEI DISCEPTATIO NVM RE- CTE DICTVM SIT λάθε βιώσας, ID EST, SIC VIVE, VT NEMO TE SENTIAT VIXISSE.

Digitized by Google

NVM RECTE DICTVM SIT λάθε βιώσας, ID EST, SIC VIVE, VT NEMO TE SENTIAT VIXISSE.

T ne ille quidē ipſe, qui hoc dixit, latere uo-
a luit, quandoquidem hoc ipſum ideo dixit,
ne eſſet ignotus, ſed uideretur aliquid ſupra
uulgus ſapere, adhortando ad gloriæ contemptum im
meritam ſibi parans gloriam. Sapientem ego odi, qui
ſibiipſi non ſapit. Narrāt.n. Philoxenum Eryxidis filiū
& Gnathonē Siculū, obſonatores nobiles, naſi mucum
emungere ſolitos in catinum, quo reliquis conuiuis de-
territis, ipſi ſoli cibis appoſitis explerentur. Sed qui im-
modice ſunt auidi gloriæ, aliis ad ſatietatem uſq; dam-
nant gloriam, ueluti riualibus, ut ea citra æmulum po-
tiātur, ideq; faciunt quod remiges ſolent. Etenim quē-
admodum ad puppim ſpectantes, proræ tamen impe-
tum adiuuant, ut undequoq; repercuſſus cymbam arre
ptam impellat, ita qui præcepta huiuſmodi prodide-
runt, gloriam uelut auerſi ſectātur, alioqui quorſum atti
nebat hoc dicere, quorſum autem ſcribere, ſcriptū ede
re, ac poſteris tradere? An ſuæ ætatis homines latere uo
luit, qui ne poſteris quidem uoluit ignotus eſſe? Quin
illud ipſum nonne malum eſt, ſic uiue, ut nemo ſentiat
te uixiſſe, perinde quaſi ſuffoſſis ſepulchris? An hoc ip-
ſum uiuere turpe eſt, ut omnibus cōueniat eſſe ignotū?
Ego uero dixerim, ne male quidem uiuens latere uelis,
ſed eſto notus, reſipiſce, pœniteat, ſiue uirtute prçditus

Digitized by Google

es,ne ſias inutilis,ſiue malus es,ne maneas incuratus.Im/
mo diſtingue ac diſcerne, cuinã iſtud præcipias, ſi in/
docto, malo, ac ſtulto, perinde eſt ac ſi dicas, nemo te
ſciat febricitari, nemo te ſciat teneri phreneſi,ne te no/
uerit medicus, abi,coniice te aliquo in tenebras ignotus
una cum tuis malis.Et tu abi cum tuo uitio, morbo la/
borans immedicabili ac pernicioſo, occultans inuidiã,
ac ſuperſtitionem,ueritus ceu pulſum quendam exhibe
re his qui monere poſſunt, ac mederi. At priſci illi mor
tales ægrotos palam curabant, eorũ unuſquiſq; ſiquid
habuiſſet conducibile,quod uel ipſe ægrotans, uel alte
rum curans cõperiſſet,conſulebat ei cui opus erat.Atq;
ita ferunt artem experimentis natam in maius auctam
eſſe. Verum illud etiam oportebat, morbidam uitam,
animiq; morbos omnibus retegere, ut qui tetigiſſet, &
affectus perſpexiſſet,poſſet dicere,iraſceris,hoc caueto.
Zelotypus es,hoc facito.Amas, & ego quondã amaui,
uerum pœnituit. Nunc contra negant,occultant, con/
trahunt, alteq; in ſemetipſis animi peſtem recondunt.
Iam ſi bonis præcipis ut lateant, & ignorentur,dicis igi
tur Epaminundæ,Ne fueris dux exercitus, Lycurgo,ne
leges condideris, Thraſybulo, ne peremeris tyrannos,
Pythagoræ, ne doceto, Socrati,ne diſputato, ac tibi/
ipſi ĩ primis Epicure,ne quid ſcribas amicis quos habes
in Aſia,neue cõmunices cum his,qui ab Aegypto ꝓfe/
cti te uiſunt, ne Lampſacenis ephebis ſtipatus incedas,
ne paſſim emittas libros omnibus uiris ac mulieribus ſa
pientiam tuam oſtentans,ne quid ordines de ſepultura.
Quorſum enim pertinent menſæ cõmunes? Quorſum

Digitized by Google

ſtudioſorum & formoſorum conuentus? Quorſum tot uerſuum milia ad Metrodorum, ad Ariſtobolum, ad Chæredemum ſcripta, accurateq; compoſita, ut ne defuncti quidem ignoti ſint? an ut uirtuti præſcribas obliterationem, otium arti, ſilentiũ philoſophiæ, obliuionem beneficentiæ? Quod ſi uelut e cõuiuio lumen, ſic e uita tollis cognitionem, quo neſciãtur omnia ex uoluptate, & ad uoluptatem facere, nemo ſciat te uixiſſe. Prorſum igitur ſi quis cum iucundo ſcorto ſit uitã actu rus, ſi cum Leontio conſuetudinem habiturus, ſi formoſam amplexurus, ſi ſummum bonũ in carnis titillatione poſiturus, hæc extremas deſiderant tenebras, hæc noctem, ad hæç obliuionem & ignorationẽ præcipe. Sed ſi quis in naturalibus Deum laudet, eiuſq; iuſtitiam, ac prouidentiam, in moralibus autẽ legem, benignitatẽ, & rer; adminiſtrationẽ, in adminiſtratione uero, honeſtũ, nõ utilitatẽ, cur debeat huius latere uita? An ne quẽ erudiat, ne quẽ ad uirtutis imitationẽ excitet, ne cui ſit exẽplo ad honeſtatẽ? Si Themiſtocles ignotus fuiſſet Atheninenſibus, Græcia nõ expuliſſet Xerxen, ſi Romanis Camillus, non eſſet ciuitas Romana, ſi Dioni Plato, non fuiſſet liberata Sicilia. Ver; quẽadmodũ lumẽ in cauſa eſt, ut nõ ſolũ alii aliis cõſpicui ſimus, uer; etiam utiles, ita notitia, nõ gloriã modo, uer; exercitationẽ parit uirtutis. Epaminondas igitur ad quadrageſimũ uſq; annũ ignotus, nihil profuit Thebanis, deinde præfectus rebus gerẽdis, & imperiũ nactus, rempublicam extinctam reſtituit, Græciam ſeruitute liberauit, uirtutem in gloria uelut i luce, ſuo tẽpore nõ otioſam pſtans. Refulgeſcit

enim quum res & uſus poſtularit, ubi uelut æs genero/
ſum tempore perſpicuum redditũ declarauit animũ,
non ſecus atq; domũ, uelut inquit Sophocles. Quin etiã
hoĩs ingeniũ, ceu cariem & ſeniũ in otio cõtrahit, pro/
pter obſcuritatẽ. At muta quies, uitaq; ſedẽtaria in otio
ſemota, non corporibus modo, uerũ etiam animis mar/
corem conciliat, Non ſecus atq; aquæ latentes, ꝓpterea
ꝙ umbra ſint opacæ, torpeãtq;, neq; ꝓfluãt, putreſcũt.
Itidem eoꝝ qui in otio degunt, uita, ſi quid habeat uſui
futuꝝ, tamẽ quia nõ ꝑmanat ad alios, nullo inde biben
te, corrũpitur & conſeneſcit uis illa natiua. An nõ uides
inſtante nocte, quum corpora inerti torpore occupari,
tum animos pigra quadã inertia ſegneſcere, cõtractãq;
& coarctatam in ſeſe rationẽ uelut ignẽ pene extinctũ
ob inertiã ac mœrorẽ, aliquantiſper cum diſſipatis ima
ginibus luctari, quantula ſit hominis uita, tacite ſignifi/
cantem? At ſimulatq; Sol emergens, fulgurãtia ſubmo
uit ſomnia, ac uelut in unum cõmiſcens, reuexit atq; ex/
citauit ſua luce actus & cogitationes omniũ, quẽadmo
dũ inquit Democritus, nouo ĩ die uerſantes, mutua in/
ter ipſos alacritate, ueluti ſubita renouatiõe denuo crea
ti, alius aliunde ſurgũt ad opera. Ego ſane ſic exiſtimo,
hoc ipm̃ ꝙ uiuimus, ꝙ omnino naſcimur, ꝙ in hominũ
genus aſciti ſumus, in hoc a deo donatum eſſe ut inno/
teſcat. Latet autem & incognitus eſt, in turba uniuerſi,
dumq; per minuta ſparſim mouetur. Verum ubi ſeipſe
collegerit, ſumpſeritq; magnitudinẽ, tũ eluceſcit, fitq;
ex ignoto manifeſtus, ex obſcuro cõſpicuus. Neq;.n.co
gnitio uia eſt ad eſſentiã, quẽadmodũ dicunt nõnulli,

Digitized by Google

ſed eſſentia potius ad cognitionē. Neqꝫ enim ille pro/
ducit aut gignit omnia quæ naſcuntur, ſed oſtendit.
Quemadmodū nec corruptio eſt ſublatio ad non eſſe,
ſed magis abductio rei diſſolutæ ad obſcuritatē. Vnde
qui ſolem Apollinem eſſe credunt, ex maiorum ac pri/
ſcorum myſteriis Delium ac Pythium eundem cogno
minant. Cæterum eum qui diuerſæ partis eſt dominus,
ſiue deus is eſt, ſiue dæmon, Aden, id eſt orcum appel/
lant, ꝙ mortui in locum tenebroſum & obſcurum de/
migremus, ad denſæ noctis, ſomniqꝫ inertis regem. Opi
nor autem a ueteribus hominem quoqꝫ ſimili de cauſa
dictum eſſe phota, nimirum a luce, propterea ꝙ omni/
bus uehemēs quædā inſita ſit cupiditas & cognoſcēdi,
& innoteſcendi. Sunt autem & philoſophi nōnulli, qui
ipſam animi ſubſtantiam lumen eſſe putent, quum aliis
adducti coniecturis, tum hac potiſſimum, ꝙ nihil om/
nium æque refugit & odit, atqꝫ ignorantiā, & quicquid
luce uacat, id refugit, eoqꝫ perturbat̃, quod tenebræ illi
ſuſpectæ terrorem incutiant. Contra lux uſque adeo eſt
iucunda & amabilis, ut nihil eorū quæ natura uolupta/
tem adferunt, abſqꝫ luce cupiat in tenebris, uerum ea uo
luptatem omnem, omne ſtudium quacūqꝫ re frui uelis,
ceu nouum condimētum admixtum, exhilarat, & edul
cat humanitate. At qui hominem coniicit in ignoratio
nem, & obſcuritatē, ac tenebris obtegit, uitamqꝫ quaſi
ſepelit, is uidetur hoc ipſum grauiter ferre, ꝙ naſcimur,
& eo reuocare nos, ut non ſimus. Et tamen aiunt gloriæ
eſſentiæqꝫ locum ſedem eſſe piorum, quibus ſplendet
ſolis uigor, deinde noctē infeme in pratis roſeo colore

Digitized by Google